

Stråling – hvem bestemmer?

Høringen om mobilmaster og mobilstråling, som fandt sted den 3. februar på Det frie Gymnasium, er inden for den sidste uges tid blevet beskrevet i to dagblade (Politiken og Information) og én lokal avis (Lokalavisen for Nørrebro og Nord-Vest).

Hvorfor denne høring på det Fri?

Forklaringen er, at i løbet af sommeren opstillede mobilsekskabet 3 en 3G-sendemast 10-15m fra gymnasiets klasseværelser, hvor den ses strittende op som en provokerende langemand. Ingen havde spurgt os om vi ville have den eller ej. Den var der bare lige pludselig.

Selv på aktivisternes gymnasium har det vist sig besværligt at tage emnet om mobilstråling op. Hvorfor? Svaret er enkelt nok – de unge mennesker er vokset op med mobiler, så at skulle argumentere for at mobilstråling måske har skadevirkninger, er næsten som at fortælle et barn at dets sovebamse bider.

Alligevel fik vi vores høring.

Tre herrer (Torben Bjerre fra mobilsekskabet 3, Henry Stech fra IT- og Telestyrelsen og Embedslægen i København Arne Scheel Thomsen) stillede op for at berolige forsamlingen. Budskabet kunne beskrives således: selvfølgelig skal der mere forskning til (det skal der altid!) men på nuværende tidspunkt er der ikke noget som klart og definitivt peger i retning af at mobilstråling skulle være farlig eller skadelig. Som Ulrik Dahlin i dagbladet Information skrev den 6/2 som overskrift på sit referat af samme møde: *Voksne beroliger bekymrede mobil-unge.*

Derefter ændredes stemningen (og her citerer vi fra Anders Rou Jensens artikel: *Master i bølgegang* i Politiken den 7/2), 'Den efterfølgende debat blev meget springende og ujævn. Et par tilhørere prøvede med stor og forbitret entusiasme – og måske lidt mindre saglig debatkultur – at sende voldsomme breidsider af sted mod Bjerres, Stechs og Scheel Thomsens fortrøstningsfulde holdninger. Dette skete bl.a. ved at indrage den danske forsker Sianette Kwee og hendes åbenbart meget omstridte undersøgelser i debatten. Hermed blev fronterne trukket skarpt op, men samtidig gled diskussionen ofte over i det indforståede.'

De to entusiaster vil gerne have lov til – denne gang med en mere høflig og saglig tone – at belyse noget af det 'indforståede' som hverken Anders Rou Jensen eller Ulrik Dahlin berørte i deres referater (men som Jaku-Lina E. Nielsen i Lokalavisen den 11/2, med sine artikler *Uenighed om strålingsfare* og *Forsker advarer mod 3G*, faktisk fulgte en del op på).

Så vidt vi ved, er Sianette Kwee's forskning ikke på nogen måde omstridt. Hun er biolog, uddannet i Danmark og ansat i forskerstilling på Århus universitet. I 30 år har hun forsket i de biologiske effekter af lav energi radio- og mobilstråling (se evt. hendes CV på: www.biokemi.au.dk/kwee). Det eneste som gør Sianette Kwee 'omstridt' er, at hun ikke følger trop i forsøget på at berolige. Tværtimod. I et brev fra hende, som blev læst op på høringen står følgende, 'Hver gang jeg har været til et videnskabeligt møde, rapporteres der flere nye undersøgelser som viser skaderne. Mange forskere, som tidligere var skeptiske overfor skaderne fra mobiltelefonen, har nu ændret mening. De kommer nu med udmeldingen at mobiltelefonstråling er skadelig, modsat tidligere – nogle vil slet ikke bruge mobiltelefon mere.'

Brevet handlede desuden ikke om hendes egen forskning men derimod primært om et større EU-forskningsprojekt om de biologiske effekter af radio- og mobilstråling, hvis koordinator er Professor Franz Adlkofer fra Tyskland. Projektet er blevet omtalt i flere danske aviser i november, da en delrapport af undersøgelserne blev offentliggjort. I delrapportens konklusion står, 'at mobilstråling skader menneskeceller ... at stråling fra mobilmaster skaber samme biologiske mønstre som man ser hos mennesker med kræft. De menneskeceller, der i forsøgene rammes af mobilstråling, muterede og skabte dermed en kopi af sig selv, der ikke var nøjagtig.' Ved den lejlighed udtalte Professor Adlkofer, 'Resultatet overrasker mig meget. Jeg havde ikke ventet at spore nogle biologiske følger overhovedet.' (Politikens netavis 3/11-2003)

Denne cellemutering fandt sted ved bestråling (langt) under grænseværdierne, og som Adlkofer bemærkede, 'Teleselskaberne vil have svært ved at feje disse resultater af bordet.' (Jyllandsposten 2/11-2003)

Er mobilstråling derfor farlig? Det kan vi ikke sige – for som Adlkofer forklarede i samme artikel, er celler i den levende organisme klart bedre til at forsvare sig end celler i et reagensglas på et laboratorium. Er mobilstråling så skadelig? Det kommer an på hvad der menes med udtrykket skadelig? Det Adlkoferes resultater tydeligt viser, er at celler der udsættes for mobilstråling ikke kan kopiere sig nøjagtigt –

mobilstråling virker helt ind i biologiens helligste, i selveste cellefordelingen, og skaber celle muteringer selv ved lave doser.

Ergo kan det med sikkerhed slås fast: *mobilstråling har biologiske skadevirkninger.*

Det eneste som er op til debat er graden af strålingens skadevirkninger, samt de deraf følgende mulige konsekvenser.

I høringen blev der talt meget om grænseværdier.

Der findes to måder at lave grænseværdier på. Det første er at benytte de grænser der er skabt af naturen. Radiostråling på mobilfrekvenser findes, så vidt vi ved, ikke naturligt på jordens overflade i nogen målbar grad. Mobilstråling er menneskeskabt. Den anden acceptable måde at fastlægge grænseværdier på inden for dette område, er når det baseres på indgående kendskab til de biologiske effekter.

På høringen blev der talt om grænseværdier, som om højt uddannede videnskabsmænd i hvide kitler havde skabt disse grænseværdier ud fra deres store altfavnende viden. Lad os citere igen den højt respekterede Professor Adlkofer, 'Vores viden om denne type stråling er meget begrænset. Faktisk aner vi ikke engang, hvorfor bølgerne påvirker biologien. Vi ved heller ikke, hvilke dele af menneskecellernes arvemateriale, der bliver skadet og konsekvenserne heraf.' (Politikens netavis 3/11-03). Når ledende forskere indenfor feltet overhovedet ikke har begreb om hvorfor bølgerne påvirker biologien, hvad mener man så med grænseværdier? Og hvordan kan man så påstå at de er sikre? Hvis det virkelig var tilfældet, at de videnskabsfolk der har fastsat grænseværdierne lå inde med vital viden om de biologiske effekter af mobilstråling – ville det i øvrigt også være meget uansvarligt af dem ikke at dele deres viden med de øvrige eksperter indenfor feltet.

Sianette Kwee er slet ikke i tvivl, 'Den nuværende sikkerhedsgrænse er forældet og alt for høj ... baseret på beregninger på modeller og ikke på levende mennesker ... biologiske forandringer optræder ved bestråling mange tusinde gange lavere end sikkerhedsgrænsen'. (Fra hendes website.)

På høringen blev der flere gange sagt noget i stil med: strålingen fra masterne er meget langt under grænseværdierne – underforstået: selv hvis grænseværdierne er sat for højt, er det uden betydning fordi vi er så langt under dem.

Men, men, men ... så stillede Ulrik Dahlin fra Information følgende spørgsmål: 'Hvis fem mennesker taler i mobiltelefon her i salen, kommer vi så over grænseværdierne?'

Svaret fra IT-og Telestyrelsens repræsentant var ... Ja.

Hvad er det der foregår? Hvorfor skal vi have denne eksponentielle stigning i den totale mængde af mobilstråling florerede i vores omgivelser?

Telefonselskaberne planlægger at sende mere og mere data gennem flere parallelle mobilsendenet. Der skal sendes video, internet, reklamer, porno 3G master sættes op overalt. (Der er fire konkurrerende 3G selskaber, og de deler ikke én eneste mast med hinanden – dvs. at inden for kort tid er Danmark dækket af fire 3G sendenet.) Trådløst intranet oprettes på mange arbejdspladser og mange hjem udstyres med trådløse netværk. Samtidig udbygges Tetra radionettet. Sianette Kwee, som en stemme i ørkenen, udtrykker stærk bekymring over alle delene.

Grå mænd med deres store viden forsikrer os og beroliger: alt er ok, vi ligger langt under grænseværdierne – selvfølgelig skal der mere forskning til (det skal der altid!) men lad os nu bare udbygge alle vores sendenet og reklamer for videomobiler og mobilinternet mens vi venter på at undersøgelserne viser ... at man ikke kan sige noget definitivt.

Hvor mange år går der før vi kan få afklaret om det er sundhedsskadeligt, at være udsat for mobilstråling? Hvis man i 1920 havde lavet store undersøgelser af rygere, ville man efter al sandsynlighed ikke kunne påvise at deres kræftfrekvens var højere end gennemsnittet i befolkningen – fordi de skadelige effekter af rygning først optræder efter mange år. Hvad nu hvis det samme er tilfældet med mobilstråling? Man kan selvfølgelig også bare, som vi gør nu, indrage hele befolkningen i eksperimentet, for senere at måle effekterne. Derved elimineres den statistiske usikkerhed – men det gør vores allesammens sundhed potentielt også.

Sianette Kwee har gang på gang påpeget parallelterne mellem mobil/tele- og tobaksindustrien. Snart dukker der måske nye udtryk op; der tales ikke længere kun om passive rygere men også om passive mobilbrugere som bestråles af sendemaster og andres brug af mobiler i deres nærhed.

30 mio. kr. er afsat til at undersøge skadevirkningerne af mobilstråling. Hvor meget af denne pulje gives til den mest erfarne forsker indenfor dette felt i Danmark, Sianette Kwee?

Det af Adlkofer-ledede EU-forskningsprojekt er forlængst færdiggjort, men desværre endnu ikke offentliggjort. Hvordan kan det være ... skal det hele nu intensivt underkastes spindokternes skarpe blik?

Ti dage efter Politiken offentliggjorde Adlkoferes foreløbige konklusioner i EU- projektet, med de klare resultater der viser mobilstrålings biologiske skadevirkninger, kunne man i samme avis læse at EU med den anden hånd kræver fuld fart frem på opsættelsen af 3G sendemaster.

Hvem er det egentlig som beslutter at vi og vores børn skal bestråles?

Ja, hvem er det egentlig der bestemmer? Hvorfor skal vi have trådløse tastaturer, trådløse mus; hvorfor planlægger elektronikvirksomheder at den såkaldte Bluetooth teknologi skal forbinde alle mulige elektroniske enheder sammen i et trådløst (og højt bestrålet) paradis?

3G-selskaber betaler 3.8 mia. kr. for at få lov til at købe 3G-frekvenser og opstille 3G-master. Det er nok ikke helt ved siden af, at sige at de håber på at indtjene det tidobbelte.

Vi taler om penge, mange penge.

3G er ikke en dansk opfindelse. Danmark er et lille land – verden er stor. Hvem har besluttet at vi skal have 3G i hele den vestlige verden? Vi skal meget længere op end den danske Folketing for at danne os et begreb om beslutningsprocessen. Op til Brussels og endnu længere op til G8 og lobbyismen hvor toppolitikere og erhvervs ledere bliver enige om tingene.

Danmark skal bare følge trop. Regeringen ville nok få ballade i EU, fra repræsentanter både fra G8-landene og erhvervslobbyer – hvis vores lille land ikke gør som de andre.

Sammen med de øvrige skandinaviske nationer er Danmark et forgangs land. Danmark skal være progressivt; uden brok derfor skal vi tage villigt imod teknologiens trådløse 'velsignelser', såsom 3G, 4G (som allerede er på tegnebrættet), Bluetooth og Tetra.

Hvis 3G-selskaberne forventer at indtjener 30 mia. kr. i løb af få år i Danmark alene, hvor mange penge drejer det sig så om på verdens plan ... tusinde af milliarder dollars. Selvfølgelig skal vores lille land ikke stride imod 3G-mobilernes sejrsgang.

Betyder det så at det er pengene, markedskræfterne, der beslutter om vi skal være mobile, trådløse – og derved bestrålede?

Vel er det ej!

Tilbage til parallelterne med tobaksindustrien. I fyrrende og halvtredserne tændte de store Hollywood stjerner smøger på lærredet. Men uanset mængden af skjulte reklamer, var der ikke Hollywood der tændte cigaretter og proppede dem i munden på befolkningen, det gjorde de selv. Uanset hvor mange penge der bruges til reklame kampagner for videomobiler, er det til syvende sidst os selv der bestemmer om vil have dem eller ej, om vi blindt vil følge den trådløse mode eller ej.

Danmark er statist på den store verdensscene. G8, WTO, EU og markedskræfterne dirigerer udbredelsen af den teknologiske udvikling. Kære læser, brok dig endelig til politikere (også i forbindelse med Folketingets høring den 10. Marts) om mobilstråling, men forvent ikke at staten – klemt af de rare 3,8 milliarder og af verdensmarkedets ønsker om 3G, 4G etc. – vil handle efter forsigtighedsprincippet.

Snarere er det os selv som skal være forsigtige.

Hvordan kan vi kræve at politikere skal handle forsigtigt med hensyn til vores allesammens beskyttelse fra mobilstråling, hvis vi selv er ligeglade med faresignalerne og bare kritik- og tankeløst køber ind af de trådløse goder.

Hvorfor skal vi have trådløse mus og tastaturer, kan vi virkelig ikke nøjes med at benytte almindelige ledninger?

Hvorfor skal vi kigge på hinandens ansigter mens vi taler sammen på mobilen, evner vi ikke længere at forestille os dem vi snakker med i telefonen?

Hvorfor skal vi have lange samtaler på mobilen, kan vi ikke nøjes med korte besked og sms'er?

Hvad vil du sige til din fagforening (hvis opgave et er at beskytte deres medlemmer på arbejdspladsen), når din chef indfører Bluetooth og trådløse intranet på arbejdspladsen?

Næste gang du er fristet til at købe nyeste trådløse dims, spørg dig selv om du også er villig til at betale den skjulte pris – at du selv, dine børn og alle os andre bliver udsat for endnu mere mobilstråling?

Vi har hørt om travle forældre der sætter tændte mobiltelefoner i barnevognen ved siden af deres elskede spædbørn. Artiklerne i Ekstra Bladet den 10/1 i år, med overskriften: *Mobilen ødelægger dit barns hjerne,*

beskriver hvordan børn bruger mobiler som legetøj og bl.a. har tændte mobiler med i seng – selv under hovedpuden. Hverken børnene selv eller deres forældre er klar over mobilstrålingens biologiske skadevirkninger.

Vi står foran et paradigme skift hvor to veje åbner sig foran os. Den ene handler om flere og flere trådløse enheder, trådløst internet, video og internet på mobilen, små sendere indbygget i elektroniske dimser i et hvert hjem, mobilmaster på hvert gadehjørne – hvilket betyder mere og mere og mere mobilstråling florerende omkring os. Den anden er velovervejede brug af trådløs elektronik, hvor ukendte omkostninger af biologisk skadevirkning vægtes mod de, overfladisk betragtet, smarte mobil løsninger.

Valget er vores.